

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie X.Y. - sędzi Sądu Rejonowego [...] w G.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 25 stycznia 2024 r.

wniosku SSN Dariusza Zawistowskiego wyznaczonego do udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 14/23

o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 14/23

na podstawie art. 41 § 1 i 2 k.p.k., art. 42 § 1 k.p.k., art. 41a k.p.k.

postanowił

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyznaczony do rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 14/23, SSN Dariusz Zawistowski złożył w dniu 17 marca 2023 r. wniosek o wyłączenie innego sędziego będącego członkiem składu orzekającego w tej sprawie, tj. SSN Antoniego Bojańczyka.

W uzasadnieniu swego wniosku podniósł, że wyłączenie wskazanego sędziego jest konieczne dla zapewnienia składu Sądu Najwyższego spełniającego wymagania wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, tj. składu w którym nie zasiadają osoby powołane na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie

określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Ponadto, uznał, iż przesądza o tym uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I-4110-1/20.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jako niedopuszczalny z mocy ustawy należało pozostawić bez rozpoznania.

Należy wskazać, że według art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. Jak wynika zatem z literalnej wykładni tego przepisu ustawodawca nie przewidział sytuacji, aby wniosek o wyłączenie sędziego mógł pochodzić od innego sędziego wyznaczonego do składu orzekającego. Takie stanowisko potwierdza również wykładnia systemowa, wynikająca z zestawienia treści art. 42 § 1 k.p.k. z innymi regulacjami zawartymi w rozdziale 2 Kodeksu postępowania karnego. Wszystkie one odnoszą się bowiem do sędziego, którego bezpośrednio dotyczy kwestia wyłączenia, nie zaś jakiegokolwiek innego sędziego. Już więc z tego powodu wniosek SSN Dariusza Zawistowskiego jest niedopuszczalny z mocy ustawy i podlegał pozostawieniu bez rozpoznania *per analogiam* na podstawie przepisu przewidującego takie rozstrzygnięcie.

Konieczności pozostawienia wniosku bez rozpoznania nie zmienia również jego postrzeganie jako inicjatywy wszczęcia z urzędu postępowania w trybie art. 41 § 1 k.p.k., która, jak wyżej wskazano, jest przewidziana w art. 42 § 1 k.p.k.

Z pisma SSN Dariusza Zawistowskiego wynika, jak już wyżej wskazano, że podstawy do wyłączenia sędziego Antoniego Bojańczyka upatruje on jedynie w fakcie powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego w trybie przewidzianym w obecnie obowiązujących przepisach, m.in. dotyczących Krajowej Rady Sądownictwa. Tymczasem art. 41 § 1 k.p.k. częściowo został uznany za niezgodny z [art. 179](#) w związku z [art. 144 ust. 3 pkt 17](#) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19 (Dz.U.2020.413) z dniem 12 marca 2020 r. Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis utracił moc w zakresie, w jakim dopuszczał rozpoznanie wniosku o

wylączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie [art. 9a](#) ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U.2019.84). W tym stanie rzeczy, skoro obecnie obowiązujące przepisy regulujące kwestie powołania na stanowisko sędziego nie mogą być przedmiotem badania w pryzmacie okoliczności z art. 41 § 1 k.p.k., z powodu niekonstytucyjności, to wyłączenie takiej możliwości dotyczy każdego postępowania przewidzianego w art. 42 § 1 k.p.k., a więc zarówno zainicjowanego wnioskiem strony, jak i żądaniem samego sędziego, a także postępowania wszczętego z urzędu. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy również w sprawie II ZO 89/23.

Nieskuteczne musiało być także odwołanie się do uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2000 r., BSA-I-4110-1/2020, gdyż nie ma ona aktualnie charakteru wiążącego. Przede wszystkim wynika to z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, którym Trybunał orzekł, że uchwała połączonych izb Sądu Najwyższego z 23 marca 2020 r. jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, a więc wiążą wszystkie sądy nie wyłączając Sądu Najwyższego. Zwraca przy tym uwagę, że w przytoczonym wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał na niezgodność uchwały Sądu Najwyższego, na którą powołuje się SSN Dariusz Zawistowski m.in. z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Oczywiste jest więc w tym kontekście, że to wyłączenie sędziego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania sprawy I ZB 14/23 z powodu treści mającej już znaczenie historyczne uchwały Sądu Najwyższego powodowałoby stan niezgodności z Konwencją, a nie rozpoznanie jej z udziałem tego sędziego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[M. T.]

[a]